

Mezun peyzaj mimarlarının eğitim ve öğretimden beklentileri

Atila Gül^{a,*}, Ömer K. Örucü^b, Şehriban Eraslan^c

^{a,b,c} Süleyman Demirel Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Doğu Kampus, Isparta

* İletişim yazarı/Corresponding author: atilagul@orman.sdu.edu.tr, Geliş tarihi/Received: 16.02.2011, Kabul tarihi/Accepted: 05.08.2011

Özet: Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin en önemli paydaşları mezun olan peyzaj mimarlarıdır. Bologna süreci ile kapsamında Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretimde yapılacak değişim ve gelişimde mezunların istek ve eğilimleri önemlilik arz etmektedir. Bu amaçla, mezunlara yönelik olarak internet ortamında anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Anket formu 36 sorudan oluşmuş olup toplam 612 peyzaj mimarı ankete yanıt vermek suretiyle veriler elde edilmiştir. Anket sonuçları yüzde değerleri olarak değerlendirilmiştir. Anket verilerinin değerlendirilmesi sonucu mezun peyzaj mimarlarının Yükseköğretimden özetle; meslekte tatmin edici bir iş bulmak veya mesleği layıkıyla gerçekleştirmek için ilgili teorik ve uygulama derslerinin dengeli bir şekilde verilmesini, gerçek hayata hazırlanmasını, ülkemiz koşullarına uyum sağlayacak ve kendini sürekli geliştirebilecek güncel bilgi verilmesini ve yönlendirilmesini, Bölümlerde fiziki imkanlarının ve akademik yapısının nitelik ve nicelik olarak artırılmasını, Fakülte yapılanmasının yeniden düzenlenmesini, mezun sayısının azaltılmasını vb isteklerde bulunmuştur. Bu bağlamda Peyzaj Mimarlığı disiplini olarak eğitim ve öğretimde “Avrupa genelinde bir çerçeve politikasının oluşturulması”, “Öğrenci odaklı eğitim sistemi”, “Karar almada öğrenci katılımının sağlanması”, “Yaşam boyu öğrenimin devami”, “Deneyimden yararlanma”, “Öğretim/Öğrenim hareketliliğinin desteklenmesi”, “Denklik ve tanınmaya katkı”, “Kültürler arası diyalog”, “Müfredat yenileme çalışmalarını yapılması”, “Mezun öğrencilerin (çalışanlar) izlenmesi ve işverenle olan ilişkilerin belirlenmesi”, “Hazırlık, sorumluluk ve paylaşmanın artırılması” ve “Akreditasyonun gerçekleştirilmesi” gibi bu süreçlerin acilen bir bütünlük içinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Yükseköğretim, Peyzaj mimarlığı, Mezunlar, Peyzaj mimarı, Beklentiler

Expectations of graduated landscape architects from their education and training

Abstract: Graduated landscape architects are the most important stakeholders of the departments of landscape architecture. With Bologna process, demands and expectations of landscape architects are the most important for change and evolution of landscape architecture education and training in Universities of Turkey. For this purpose, the survey was conducted on the internet for landscape architects. The questionnaire consists of 36 questions and by responding to a total of 612 landscape architects has contributed to work through. The survey results were analyzed as a percentage. According to results, graduated landscape architects for higher education request in such briefly including to in the profession satisfying to find a job or profession adequately to perform the relevant theoretical and practical courses in a balanced way, to prepare and adapt to real life and the conditions of our country, to give to actual information and guidance for develop themselves continuously, to increase to the physical facilities and the quality and quantity of academic buildings in the sections, to reorganization to present faculty roof and to reduce the number of graduates etc. In this context, for training and education of this discipline is urgently realized to this process needs including "To formation policy of European-wide framework", "Student-oriented education system", "Decision making student participation to ensure", "Lifelong learning continue", "To benefit from experiences", "Education/Learning mobility support", "Equalization and recognized contribution", "Intercultural Dialogue", "Curriculum renovation work done", "Graduate students (employees) monitoring and employee relations with determination", "Preparation, responsibilities and share increase" and "Accreditation of achieving" etc.

Keywords: Higher education, Landscape architecture, Graduates, Landscape architect, Expectations

1.Giriş

Günümüzde mimarlık bilimi giderek değişen ve gelişen bir yapıya sahiptir. *Le Corbusier* 1928'de; “mimarlık disiplininin mesleği hiçbir zaman yok olmayacaktır; tersine önemli sayıda kollara yayılacak ve genişleyecektir” diye ifade etmektedir.

ABD'de yapılan araştırmalarda 2010'daki en iyi 50 iş belirlenmiş ve bu meslek gruplarında çalışanların iyi ücret ve olanaklarla krizde de çalışmalarını sürdürdükleri saptanmıştır. Sadece ABD'de son ekonomik krizde 15,4 milyon kişinin işsiz kaldığı bilinmektedir. 5 kategoride

belirlenen 50 meslek sahiplerinin iyi ücret ve olanaklarla krizde de çalışmalarını sürdürdükleri belirlenmiş olup Bu beş kategori, bilim ve teknoloji, sağlık hizmetleri, eğitim, iş ve finans ile yaratıcılık ve hizmet sektörleri olarak sıralanmıştır. Yaratıcılık ve hizmet sektörleri içinde ise Peyzaj Mimarlığı mesleği de yer almaktadır (Kaya, 2010).

Ortaya çıkan toplumsal ve çevresel değişimler doğrultusunda peyzaj mimarlığında da içerik ve kapsam olarak olumlu ve hızlı gelişmeler doğrultusunda “Peyzaj Mimarlığı (PM)”; “İnsan ve fiziksel çevresini, doğal ve kültürel kaynakları, koruma ve yönetme temelinde uzlaştırıcı, sanatı, bilimi, mimarlığı, mühendisliği ve

teknolojiyi kombine eden çok çeşitlilik gösteren planlama-tasarım, onarım ve yönetim alanlarından biri haline gelmiştir” (Gül ve Akten, 2009).

Karmaşık ve interdisipliner bir karaktere sahip olan PM (Gazvoda, 2002), planlama ve tasarım uğraşlarında; karmaşık bağlamda karar üretme, arazi biçimleme, mekân düzenleme ve insan aktivitelerini organize etmektir şeklinde ifade edilmektedir (Rodiek ve Steiner 1998).

Margaret McAvin’e göre PM bilgi alanı peyzaj ortamında doğanın ve içindeki yaşam ortamının kültürel yorumlanmasıdır. Bu yorum içinde çalışma alanına peyzaj bağlamında yaklaşarak planlama, tasarım, koruma, yönetme ve onarım hizmetleri getirmek meslek disiplininin temel çerçevesini oluşturmaktadır (Kaplan, 2000).

ASLA’nın (Amerika Peyzaj Mimarlığı Topluluğu) (1999) tanımına göre, PEYZAJ MİMARLIĞI; “Doğal ve kültürel kaynakları koruma ve yönetme temelinde, kültürel ve bilimsel birikimin (oluşturulacak fiziksel çevrenin işlevsel ve yaşam kalitesini artırma yönünde) yeryüzünde uygulanması kapsamında, doğal ve kültürel elamanların düzenlenmesi, arazinin planlanması, tasarlanması ve yönetimi sanatıdır” şeklinde tanımlanmaktadır.

Hızla değişen bir dünyada yapıları çevrenin gelecekteki niteliksel gelişimi konusunda kaygı duyan peyzaj mimarları, geleceğin mimarlarının eğitiminin ve yetiştirilmesinin her türlü doğal ve kültürel miras ortamında sürdürülebilir yaşam mekanlarının oluşturulması ve iyileştirilmesi konusunda ve tüm dünyadaki 21. yüzyıl toplumlarının beklentilerini karşılayacak şekilde sorumluluk duymaktadır.

Peyzaj Mimarlığı eğitimi ilk olarak, 1933 yılında Ankara’da kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesindeki Bahçe Enstitüsü içinde “Bahçe Sanatı” ismi ile 1942-1948 yıllarında eğitime başlamıştır. 1948-1950 yıllarında “Bahçe Mimarisi ve Süs Nebatları” ismi ile ayrı bir disiplin durumuna getirilmiş, 1952 yılında “Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü” olarak geliştirilmiş, 1956-1967 yılları arasında Bahçe Bitkileri Yetiştirme ve Islahı Bölümü” bünyesinde ve Ziraat Fakültesi içinde eğitim devam etmiştir. Yine aynı fakülte içinde 1971 yılında Peyzaj Mimarisi Bölümü olarak eğitim başlamış ve 1973 yılında ilk mezunlarını vermiş ancak ziraat mühendisi unvanını almıştır. 1977 yılından sonra Bölümün ismi Peyzaj Mimarlığı (PM) olarak değiştirilmiştir. 1990 yılından sonra ise mezunlara “Peyzaj Mimarı” unvanı verilmeye başlamıştır (Kesim ve Mansuroğlu, 2000).

Günümüzde Yükseköğretim Kurumu (YÖK) içinde mevcut peyzaj mimarlığı bölümlerinin bağlı bulunduğu üniversiteler ve fakülteler arası ekol, eğitim geleneği; öğretim kadrosu ve buna bağlı olarak müfredatlar çerçevesinde peyzaj mimarı yetiştirilmektedir. Bu çerçevede bölümler arasında mezun olan peyzaj mimarları arasında farklılıkların da olması doğal karşılanmalıdır. Peyzaj mimarlığında bu farklılığın ana belirleyicisi bölümlerin bağlı olduğu fakülteler yalnızca Türkiye’de değil dünyada da PM bölümleri ziraat, orman, güzel sanatlar, mimarlık, tasarım ve mimarlık fakültelerine bağlı olarak eğitim vermektedir. Bu farklılıklar bölümlerin eğitim politikalarına yansdığından farklı diller ve peyzaj mimarı kimliği de ortaya çıkabilmektedir.

Ülkemizde “Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Öğretimi”, 1960 yıllarından beri yapılmasına rağmen peyzaj mimarı/peyzaj mimarlığı tanımları önceden resmi olarak meslek tanımları içerisinde yer almadığı görülmektedir (Yücel vd. 2007). Ancak son yıllarda yapılan tanımlarda da

“Peyzaj Mimarı kimdir?” sorusuna farklı tanımların da yapıldığı gözlenmektedir. Örneğin İŞKUR (2010)’a göre peyzaj mimarı, doğa ve çevrenin insanın ihtiyaçlarını en iyi karşılayabilecek biçimde ekonomik, işlevsel, ekolojik ve estetik ölçülere uygun olarak planlanması, düzenlenmesi, korunması ve geliştirilmesi konularında çalışan kişidir şeklinde tanımlanmıştır.

IFLA (The International Federation of Landscape Architects)’ (2003)’ ya göre peyzaj mimarı, dış mekanların ve çevrelerin planlama, tasarım ve yönetimi üzerinde tavsiyelerde bulunan ve araştırmaları yöneten, onun korunması ve sürdürülebilir bir şekilde gelişmesini sağlayan meslek sahibi olarak tanımlanmıştır (IFLA 2003). Ayrıca “Peyzaj Mimarlığı Eğitimi Beyannamesinde”, peyzaj mimarı, sosyal ve doğal bilimler, teknoloji ve yaratıcı sanat gibi önemli bileşenlerinden oluşan interdisiplinli meslek olduğu ifade edilmektedir. (IFLA, 2010).

Yücel vd. (2008)’e göre peyzaj mimarı “doğal ve kültürel çevrenin korunması, insanın gereksinmelerini de dikkate alarak kaynakların ekolojik, ekonomik, işlevsel ve estetik ölçülere uygun olarak tasarımı, planlanması, düzenlenmesi, korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği konularında çalışan ekolojik ve teknik bilgilerle donanımlı meslek elemanıdır şeklinde tanımlanmaktadır.

Peyzaj Mimarları Odası Serbest Peyzaj Mimarlık Müşavirlik Hizmetleri Uygulama, Meslekî Denetim, Büroların Tescili ve Asgari Ücret Yönetmeliğinde, peyzaj mimarı “peyzaj mimarlığı hizmetlerini, formasyonuna, meslekî uzmanlığına ve uğraşına göre; Odanın ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerine uygun olarak yapmaya yetkili, yükümlülüklerini yerine getirerek üyelik sıfatını ve unvanını koruyan, çalışması kısıtlanmamış serbest, kamu görevlisi ya da ücretli çalışanlarıdır” şeklinde tanımlanmaktadır (PMO, 2006).

Peyzaj mimarı, “peyzajı oluşturan doğal ve kültürel bileşenlerin ve çevrelerin koruma-kullanım dengesi gözetilerek; ekolojik, ekonomik, estetik ve işlevsel ölçütlere uygun olarak peyzaj planlama ve tasarımı, onarımı, korunması ve yönetimi konularında bilim ve sanat temelinde proje, uygulama, danışmanlık, kontrol ve denetleme hizmetleri veren kişidir”. Peyzaj mimarının görevi; Özellikle sürdürülebilir yaşam merkezli (doğa ve kültür süreçleri ve bileşenlerini dikkate alarak) olmak üzere düzenleme, yenileme, geliştirme, onarma, koruma temelinde insanların yaşadığı, algıladığı veya değer biçtiği söz konusu alanlar veya mekanları en güzel, en ideal ve sağlıklı bir şekilde üretmek veya var etmektir. Sonuçta; insanın var oluşu nedenine uygun sağlığını ve mutluluğunu gözeterek yaşam standardını artırmak ve geliştirmek en temel hedefi olmalıdır (Gül ve Akten, 2009).

Aslında yapılan çok sayıda tanımlar dikkate alındığında peyzaj mimarı ve peyzaj mimarlığı mesleğinin uygulamada kamuoyu tarafından ve diğer mesleki disiplinler tarafından tam olarak algılanmadığı veya anlaşılmadığı görülmektedir. Ayrıca bu mesleğin yasal ve yönetsel olarak etkin ve yetkinliğinin gerçekleştirilememesi, mesleki kavramların tam olarak açık ve net olarak ortaya konulamaması veya yansıtılmaması, gibi nedenler bu mesleğin tanınması ve kabulünü de sınırlamaktadır.

Bu anlamda bazı soruların sorulması ve cevapların verilmesi belki de mevcut durumun net olarak ortaya konulmasında yardımcı olabilecektir. Örneğin; PM bölümlerinden mezun genç peyzaj mimarları, giderek artan

ve farklılaşan taleplerin şekillendirdiği bir meslek yaşamına hazırlanabiliyor mu?, Günümüzde eğitim ve öğretimde verilen bilgiler mesleki uygulamalarla ne derece uyusmaktadır?; Peyzaj mimarları planlama tasarım, onarım, koruma, yönetim ve diğer çalışma alanlarında disiplin içi ve disiplinler arası mesleklerle eşit temeller üzerinde diyalog kurabilecek şekilde yetiştiriliyor mu?; Peyzaj mimarları, politik hareketler içerisinde karar alabilmeye ve mesleki müdahalesinden önceki siyasi ve yönetsel karar süreçlerinde yer almaya yatkın mıdır? gibi soruların cevaplarını vermek mevcut durumu analiz etmek için gereklidir.

Avrupa coğrafyasındaki ülkeler, hem birbiri ile uyumlu ve tamamlayıcı hem de rakiplerinden üstün kılacak bir Yükseköğretim Sistemi oluşturulması kapsamında çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla Yükseköğretimde hedeflenen ve hatta değişim ve yenilenme süreci olarak ta kabul edilen “Bologna Süreci” ile Kurumlar arası hareketlilik, müfredatların geliştirilmesi, derecelerin tanınması ve stratejik planlama ve tanınmayı sağlamaya yönelik ortak öğretim süreçlerinin oluşturulması gibi bir dizi ‘yenilikler’ öngörülmüştür. Bu bağlamda ülkemizde Bologna süreci kapsamında peyzaj mimarlığı bölümlerinin de geleceğe yönelik yenilenme fırsatı ortaya çıkmıştır (Gül vd. 2009). Ayrıca Avrupa Peyzaj Sözleşmesinde, peyzaj planlama/tasarım, peyzaj koruma, peyzaj yönetimi, peyzaj değerlendirme gibi konularda uzmanların yetiştirilmesini içeren yaklaşımlar da öngörülmektedir.

IFLA ve UNESCO (2005)'nin ortaklaşa hazırladıkları beyanname “Peyzaj Mimarlığı” eğitiminin taşınması gereken içerik ve bu eğitimin amacına ulaşması için göz önünde tutulacak şartlardan bahsedilmektedir. Buna göre PM hem bilim, hem de sanattır. Dolayısıyla PM eğitimine temelleri insanın geleneklerinde ve doğal sistemler bilgisinde bulunan çevre tasarımı fikirlerin kavramlaştırılması, koordinasyonu ve uygulamasına dair yeteneğin hayata geçirilmesi olarak bakılması gerekmektedir (Çabuk ve Çabuk, 2007).

Peyzaj Mimarlığı Eğitimi Konsensüsünün (CELA) 2006 yılı konferansında, PM eğitiminin politik ve kültürel pratiklerin daha geniş bir perspektifi içinde yeniden konumlandırılması gerektiği, peyzaj tasarımı, kültürler arası anlayış, iklim ve ekoloji bilgisi ve diğer planlar, çevre bilimcileri ve politikacılarla ortaklıklar PM eğitiminin elemanları olarak ifade edilmiştir (Yiğit Turan ve Çulcuoğlu, 2007).

IFLA (Uluslararası Peyzaj Mimarlığı Federasyonu) ve UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kuruluşu) PM eğitimi için yapılan ortak bildiriye, bir yandan PM'nin bilimsel, mesleki hakimiyet alanların genişlemesi görüşünü bunlara uygun yeterlilikleri tarif ederek garanti altına almaya çalışırken, diğer yandan meslek adamlarının küresel hareketliliklerinin sağlanması için eğitimin üstüne düşen görevleri yapmaya çağırılmaktadır. Özellikle PM vizyonunda herkes için sürdürülebilir ve kaliteli çevre ve yerel halkların değer ve ihtiyaçların gözetilmesi, mesleki etik ve değerlerin verilmesine yönelik vurgular yapılmıştır (Yiğit Turan ve Çulcuoğlu, 2007).

Aslında PM Yükseköğretiminin temel hedefi, bir yandan toplumun ve bireyin ihtiyacını şekillendirirken diğer yandan farklı ihtiyaçlar arasındaki potansiyel zıtlıklardan çıkan sorunları çözebilecek kişilerin yetiştirilmesidir.

Bologna sürecinde ortaya çıkan yenilenme fırsatı ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesindeki yeterliliğe sahip eleman yetiştirilmesi gerekliliği bağlamında, PM'nin 21 yy eğitim-

öğretim ihtiyaçlarını belirleyebilmek için günümüz şartlarının çok iyi analiz edilmesi ve mevcut paydaşlarının talep ve eğilimlerinin görüşlerinin alınmasını ve paylaşılmasını gerektirmektedir.

Ülkemizde mevcut PM bölümlerinin sayısının ve kontenjanlarının giderek artması mezun sayısını da her geçen gün artırmaktadır. 2008 yılı ÖSYS sınavlarında 20 üniversiteye bağlı PM bölümlerine toplam 855 öğrenci kontenjanı ayrıldığı dikkate alınırsa bu bölümlerden her yıl ortalama 600'den fazla mezun verilebileceği öngörülmektedir. Günümüzde halen yaklaşık 6000'den fazla peyzaj mimarı mezunu olduğu tahmin edilmektedir.

Bu çalışmada her yıl giderek artan mezunların istek ve beklentilerinin PM Yükseköğretiminin geleceğine önemli ışık tutacağı öngörülerek anket yolu ile bu istek ve beklentiler belirlenmeye çalışılmıştır.

2. Materyal ve yöntem

2010 yılı Ocak-Mart ayları arasında internet ortamında hazırlanan anket formu vasıtasıyla Peyzaj Mimarlığı Bölümü mezunlarına dönük bir anket çalışması yapılmıştır. Anket formu bazı deneklere e-posta ile gönderilmiş bununla birlikte peyzaj mimarlığı ile ilgili bazı internet sitelerinde anket formu konulmak suretiyle doldurulması sağlanmıştır. Anket form sistemine toplam 612 denek katılmıştır. Hazırlanan anket formunda 34 kapalı uçlu bir tane açık uçlu soru olmak üzere 35 tane soru bulunmakta olup yüzde değerleri belirlenerek değerlendirme yapılmıştır.

3. Bulgular ve tartışma

3.1. Ankete katılanların genel özellikleri

Ankete katılanların %35'i erkek, %65'i kadın olup, deneklerin %89,9'u 22 ile 40 yaş aralığında yer almaktadır. Deneklerin %49,7'si genel lise ve %22,1'i ise Anadolu lisesinden mezundurlar. Mezun olanların %72, 3'ü 100 binin üzerinde nüfusa sahip kentlerde ve büyük kentlerde yaşamaktadırlar. Ankete katılanların yaklaşık %72,9'u bir işte çalışmakta olup bu çalışanların %79'u peyzaj mimarlığı mesleği ile ilgili sektörlerde çalışmaktadır. İş bularların %70,1'i 6 aydan daha az sürede veya %15,5'i 7 ile 12 ay arası sürede iş bulduklarını belirtmektedirler. Yine çalışanların %55'i özel sektörde ve %15'i ise kendi işyerinde çalıştıklarını ifade etmektedirler. Çalışan mezunların %59'u proje (planlama ve tasarım) üretimi, %49'u peyzaj uygulama, %24'ü idari/yönetici ve %20'si bitkisel üretim ve yetiştirme ile ilgili iş yerlerinde çalıştığı görülmektedir. Ankete katılanların %58'i 1 ile 3 yıl, %25'i ise 4 ile 10 yıl süre ile aynı işte çalıştıkları ve çalıştıkları yerlerde aldıkları aylık ücretin 1000TL altında olanların oranı %41,7, 1000-2000TL arasında olanların oranı ise %36,3 olduğu görülmektedir. Bununla birlikte deneklerin %63,4 Peyzaj Mimarları Odasına üye olduklarını ifade etmektedir (Çizelge 1.).

Peyzaj Mimarları Odasının (PMO) 2007 tarihinde yaptığı, Türkiye'de PMO'ya kayıtlı toplam 2364 üyenin profiline bakıldığında; kamuda çalışan üye sayısı %14, akademisyen üye sayısı %6, özel sektörde ücretli çalışan üye sayısı %32, kendi iş şirketinde çalışan üye sayısı %15, işsiz %29 ve meslek dışı çalışanların sayısı %4 olarak özetlenmektedir (Yiğit Turan ve Çulcuoğlu, 2007).

Türkiye genelinde mezun peyzaj mimarlarının kadın yüzdesinin fazla olduğu varsayımı bu çalışmada ankete katılan mezunların kadın oranının yüksek olması sonucu ile örtüştüğü söylenebilir. Genel olarak peyzaj mimarlarının kent kökenli olduğu ve büyük kentlerde yaşadıkları görülmektedir. Mezunlar genelde özel sektörde çalışmakta ancak aylık ücretlerinin tatmin edici düzeyde olmadığı ifade edilmektedir. PM mezunlarının özellikle resmi kurum ve kuruluşlarda iş bulma oranı çok düşüktür. Ayrıca

mezunların yaklaşık %15'inin kendi işyerinin olması da önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Mezunların peyzaj mimarlığı çalışma alanları kapsamında genelde proje üretimi (özellikle tasarım projeleri) ve uygulamasıyla doğrudan ilgili oldukları görülmektedir. Peyzaj mimarlarının mesleki örgütü olan PMO'ya deneklerin üye olma yüzdesi %63,4 olarak belirlenmesine rağmen Türkiye genelinde toplam üye sayısından tespit edilen bu yüzde değerden daha düşük olduğu tahmin edilmektedir.

Çizelge 1. Ankete katılanların genel özellikleri

Genel özellikler	Yanıtlar	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	65,0
	Erkek	35,0
Yaş grupları	22-30	69,3
	31-40	20,6
	41-50	5,6
	<21	3,3
	51-60	1,1
	61<	0,2
Mezun oldukları lise yapısı	Genel Lise	49,7
	Anadolu Lisesi	22,1
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	15,4
	Özel Lise	6,0
	Meslek Lisesi	3,8
	İmam Hatip Lisesi	0,3
Mezunların ikamet ettikleri yerin nüfus karakteri	1.000.000<	36,1
	100.001-500 bin arası	23,0
	10.001-100 bin arası	22,5
	500.001-1.000.000 arası	13,2
	<10.000	5,1
Bir işte çalışma durumu	Evet	72,9
	Hayır	27,1
Mezun olduktan sonra iş bulma süresi	< 6 ay	70,1
	7-12 ay	15,5
	1 ile 2 yıl	10,0
	2 ile 5 yıl	3,9
	5 yıl<	0,5
Çalıştığı işin meslekle ilişkisi	Meslekle ilişkili sektörlerde	79,0
	Meslek dışı iş sektörlerinde	21,0
Çalıştığı işin türü	Özel sektör	55,0
	Kendi işyeri	15,0
	Eğitim kurumu	11,0
	Kamu kuruluşu	10,0
	Belediye	8,0
	Diğer (Banka, Sivil Toplum Örgütü, Yurt dışı gibi)	1,0
Çalıştığı birim	Peyzaj Proje (planlama – tasarım)	59,0
	Peyzaj Uygulama	49,0
	İdare - Yönetim	24,0
	Fidanlık - Bitkisel Üretim	20,0
	Araştırma - Geliştirme	13,0
	Müşavirlik ve Kontrolörlük	9,0
	İmalat	7,0
	Diğer	13,0
Aynı işte çalıştığı yıl sayısı	1-3 yıldır	58,0
	4-10 yıl	25,0
	11-17 yıl	11,0
	18-25 yıl	5,0
	26<	1,0
Çalıştığı işte aylık ücreti (tl)	<1000TL	41,7
	1000-2000TL	36,3
	2001-3000TL	14,2
	3001-5000TL	6,0
	5000<	1,8
Peyzaj Mimarları Odasına üye durumu	Evet	63,4
	Hayır	36,6

3.2. Ankete katılanların mezun oldukları bölüm ile ilgili genel düşünceleri

Ankete katılan mezunların okudukları peyzaj mimarlığı bölümünü ilk beş tercihi ile kazananların oranı %35,8'dir. Deneklerin önemli bir yüzdesi Ege (%23,4), İstanbul (%15,7) ve Ankara (%14,7) Üniversitelerinden mezun oldukları görülmektedir. Mezunların yaklaşık %59,2'si Peyzaj Mimarlığı Bölümünü bilinçli olarak tercih ettikleri ifade edilmektedir. Ankete katılanların %20,1'i 2009 yılı mezunu %14,4'ü ise 2008 yılı mezunudur.

Bu çalışmanın sonucunda mezun peyzaj mimarları meslek seçiminde genel olarak bilinçli bir şekilde hareket ettiği yani bu mesleği araştırmak suretiyle bilgi sahibi olduğu ve benimsediği anlaşılmaktadır. Ankete özellikle yeni mezun olanların ilgi göstermesi aslında mesleğe sahip çıkmalarının bir göstergesi olarak ta algılanabilir. Giderek artan mezun sayısı, başta iş bulma veya işlendirme konusu olmak üzere mesleki konularda karşılaşılan çok yönlü sorun veya zorluklar karşısında özellikle yeni mezunların çözüm bekledikleri ve daha fazla ilgili olduklarını söylemek mümkündür.

Deneklerin %50,8'i mezun oldukları bölümlerde fiziksel imkanlarının, %62,9'ü ise eğitim sırasında uygulama alanı ve uygulamaya yönelik araç ve gereçlerin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte eğitim sırasında gerektiği düzeyde bilgisayar kullanma yeterliliği (%72,9), yabancı dil öğretme yeterliliği (%81), mesleki ve iş hayatına yönelik bilgi verme yeterliliği (%49), danışmanlık ile ilgili işlemlerin yeterliliği (%68,3), ve disiplin içi ve arası grup çalışabilme yeteneği kazandırma yeterliliği (%50,5) konularında büyük bir çoğunluğun olumsuz yanıt verdikleri görülmektedir. Buna karşın eğitim sırasında etik ve mesleki sorumluluk verme yeterliliği açısından bakıldığında ankete katılanların %64'ü olumlu yanıt vermektedir (Çizelge 2.).

Mezun oldukları bölüm ile ilgili yorumlarda, bazı bölümlerde fiziki imkanlar, araç ve gereç, bilgisayar öğretme yeterliliği, yabancı dil öğretme yeterliliği, mesleki ve iş hayatına yönelik bilgi verme yeterliliği, danışmanlık hizmeti verme yeterliliği, disiplin içi ve arası grup çalışabilme yeteneği kazandırma yeterliliği gibi konularda yeterli düzeyde olmadığı özellikle eski mezunlar tarafından ifade edilmektedir. Ancak bu konularda giderek olumlu gelişmeler olduğu ve yeterlilik düzeyinin giderek arttığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte özellikle mevcut öğrenci kontenjanlarının sürekli artması (yatay ve dikey geçişler, yabancı uyruklu öğrenciler gibi) nedeniyle mevcut fiziki imkanların ihtiyaca yeterince cevap veremediğini söylemek mümkündür.

Bu çalışmada ankete katılanların eğitim aldıkları bölümde tekrar bir seçim şansı olsa aynı bölümde eğitim alabileceklerini söyleyenlerin yüzdesi %47,3 olurken %12,7'si ise kararsız olduklarını ifade etmektedir. Söz konusu mezunların eğitimde gördükleri yetersizliklere rağmen genel olarak (%81) peyzaj mimarı olduğundan dolayı memnun olduğunu ve her yerde gururla da söyleyebileceğini açıklamaktadır. Ancak kendi yakınının peyzaj mimarlığı bölümünü tercih etmesi konusunda %47,3'ü destekleyeceğini veya teşvik edeceğini ifade ederken, %16,2'si ise kararsız olduğunu belirtmektedir

(Çizelge 2.). Aslında mezunların gerçek anlamda peyzaj mimarlığı mesleğini çok sevdiğini ve gurur duyduklarını ifade ederken özellikle mesleki alanda yaşanan sorunlar (iş bulma, yetersiz ücret, mesleğin yasal ve kamuoyundaki tanınabilirliğinin olmaması vb) nedeniyle memnun olmadıklarını ifade etmektedir.

3.3. Peyzaj mimarlığı eğitim ve öğretimi ile ilgili beklentileri

Ankete katılanların %53'ü üniversite sınavlarında yetenek sınavı ile öğrenci almasını ve öğrenci kontenjanının 30 kişi (%39,5) veya 20 kişi (%30,2) olmasını istemektedir (Çizelge 3.). Aslında peyzaj mimarlığı bölümlerinde 30 öğrenci kontenjanı özellikle etkin eğitim ve öğretim için (özellikle proje dersleri için) ideal olarak kabul edildiği söylenebilir. Ancak öğrenci kontenjanlarının giderek artması sonucu fiziki mekanların ve öğretim üyesi sayısının ihtiyaca cevap veremez duruma geldiği de görülebilmektedir. Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretimi lisans düzeyinde ikinci öğretimin açılmasını büyük bir çoğunluk (%73,2) kesinlikle istememektedir. Aslında önemli bir oranın kabul etmemesinin temelinde Peyzaj Mimarlığı Bölümleri ve mezunlarının giderek sayısının artması ve gelecekte önemli bir tehlike olarak algılanması olarak söylenebilir. Yüksek lisans düzeyinde tezsiz yüksek lisans programının açılması konusunda ise %50,3'ü hayır derken, %33'ü evet demektedir. Bunun yanı sıra mevcut ön lisans programlarının devam etmesi veya açılması konusunda %48,4'ü hayır derken, %46,2'si ise evet demek suretiyle dengeli bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Mevcut Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin hangi Fakülte çatısı altında olması konusunda ankete katılanların %28'i Mimarlık Fakültesi, %19'u Peyzaj Mimarlığı Fakültesi, %19'u Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, %17'si Planlama ve Tasarım Fakültesi olabileceğini ifade etmelerine rağmen, mezunlar arasında henüz net bir fikir birliği oluşmadığı da görülmektedir. Zaten bu konu ülkemizde ve diğer ülkelerde de halen tartışılmaktadır. Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretiminde eksik olduğu düşünülen konular adlı birden fazla seçeneği bu soruda ankete katılanların büyük bir çoğunluğu bilgisayar destekli planlama, tasarım ve modelleme (%75) ile proje uygulama (%75) konusunda verilen bilgilerinin yetersiz olduğunu ifade ederken, bunları malzeme bilgisi (%53), peyzaj yönetimi (%47), peyzaj planlama ve tasarım (%28), bitki tanıma ve değerlendirme ile üretim ve yetiştirme (%24) ve diğer konular (%4) şeklinde ifade etmektedir. Peyzaj Mimarlığı mesleğinde karşılaşılan en önemli sorunlar adlı birden fazla seçeneği bu soruda deneklerin %82'si meslekle ilgili kanun ve yönetmelik eksikliğini ifade ederken, %60'ı ülkenin kültürel durumunun mesleği algılama ve anlama konusunda yeterli olmadığını, %58'i meslektaşlar arasındaki birlik ve dayanışma eksikliğini, %50'si ülkenin mevcut ekonomik durumunun, %26'sı mezun sayısının fazla olması gibi etkenlerin en önemli sorun olarak algıladıklarını ifade etmektedir (Çizelge 3.).

Çizelge 2. Ankete katılanların mezun oldukları bölümü seçme ve yeterlilikleri ile ilgili düşünceleri

Sorular	Yanıtlar	Yüzde (%)
Bölümü tercih etme sırası	1 ve5 tercihlerde	35,8
	5-10 tercihlerde	26,0
	11-15 tercihlerde	20,6
	16-20 tercihlerde	12,6
	21-24 tercihlerde	3,9
	Ek kontenjan	1,1
Mezun olunan Üniversite adı	Ege Üniversitesi	23,4
	İstanbul Üniversitesi	15,7
	Ankara Üniversitesi	14,7
	KTU	9,0
	Çukurova Ün.	8,3
	Bartın	8,3
	Düzce Ün.	7,7
	Atatürk Ün.	4,7
	Mustafa Kemal Ün.	2,8
	Akdeniz Ün.	1,6
	Yeditepe Ün.	1,3
	Bilkent Ün.	1,0
	Namık Kemal Ün.	0,7
İTÜ	0,7	
Yurt dışı Ün.	0,2	
PM bölümüne bilinçli olarak gelenlerin oranı	Evet	59,2
	Hayır	34,5
	Fikrim yok	6,3
Mezuniyet yılları	2009	20,1
	2008	14,4
	2007	8,8
	2004	7,2
	2006	6,7
	2005	6,0
	<1990	5,7
	2003	4,4
	2002	4,2
	2000	3,3
	1998	3,3
Diğer yıllar	15,9	
Mezun oldukları bölümlerde fiziksel imkanların (çizim salonu, çizim masası ve stüdyo vb.) yeterliliği	Yeterli	47,4
	Yetersiz	50,8
	Kararsız	1,8
Öğretim sırasında sağlanan uygulama alanı, araç ve gereçler yeterliliği	Yeterli	32,0
	Yetersiz	62,9
	Kararsız	5,1
Öğretim sırasında gerektiği düzeyde bilgisayar öğretme yeterliliği	Yeterli	23,2
	Yetersiz	72,9
	Kararsız	3,9
Öğretim sırasında gerektiği düzeyde yabancı dil öğretme yeterliliği	Yeterli	13,9
	Yetersiz	81,0
	Kararsız	5,1
Öğretim sırasında mesleki ve iş hayatına yönelik bilgi verme yeterliliği	Yeterli	42,2
	Yetersiz	49,0
	Kararsız	8,8
Öğretim sırasında danışmanlık hizmeti verme yeterliliği	Yeterli	21,7
	Yetersiz	68,3
	Kararsız	10,0
Öğretim sırasında disiplin içi ve arası grup çalışmaları kazandırma yeterliliği	Yeterli	38,8
	Yetersiz	50,5
	Kararsız	10,8
Öğretim sırasında etik ve mesleki sorumluluk verme yeterliliği	Yeterli	64,0
	Yetersiz	24,6
	Kararsız	11,4
Mümkün olsa tekrar aynı bölümü seçme isteği	Evet	47,3
	Hayır	40,0
	Kararsız	12,7
Peyzaj mimarı olma konusunda gurur duyma	Evet	81,0
	Hayır	11,8
	Kararsız	7,2
Kendi yakınının peyzaj mimarlığı bölümünü tercih etmesi konusunda desteği	Evet	47,3
	Hayır	36,5
	Kararsız	16,2

Çizelge 3. Ankete katılanların peyzaj mimarlığı bölümlerinin eğitim ve öğretimine yönelik beklentileri

Sorular	Yanıtlar	Yüzde (%)
Üniversite sınavında öğrencilerin peyzaj mimarlığı bölümlerine hangi yolla alınması	Yetenek sınavı ile	53,0
	Merkezi sistemle	36,0
	Ön kayıtla	3,0
	Fikrim yok	8,0
Peyzaj mimarlığı bölümlerinde kontenjan sayısı	30 kişi	39,5
	20kişi	30,2
	40 kişi	15,5
	10 kişi	5,6
	50 kişi	5,2
	70 ve üstü	2,1
Peyzaj mimarlığı Yükseköğretiminde ikinci öğretimin yapılması	Evet	15,2
	Hayır	73,2
	Kararsız	11,6
Peyzaj mimarlığı Yükseköğretiminde tezsiz yüksek lisans programının açılması	Evet	33
	Hayır	50,3
	Kararsız	16,7
İki yıllık eğitim veren ön lisans programlarının devam etmesi	Evet	46,2
	Hayır	48,4
	Kararsız	5,4
Peyzaj mimarlığı bölümlerinin fakülte yapılması	Mimarlık Fakültesi	28,0
	Peyzaj Mimarlığı Fakültesi (öneri)	19,0
	Mühendislik - Mimarlık Fakültesi	19v
	Planlama ve Tasarım Fakültesi (öneri)	17,0
	Güzel Sanatlar Fakültesi	10,0
	Orman Fakültesi	3,0
	Ziraat Fakültesi	3,0
	Diğer	1,0
Peyzaj mimarlığı eğitim ve öğretiminde eksik olduğu düşünülen konu başlıkları	Bilgisayar destekli planlama, tasarım ve modelleme	75,0
	Proje uygulama	75,0
	Malzeme bilgisi	53,0
	Peyzaj yönetimi	47,0
	Peyzaj planlama ve tasarım	28,0
	Bitki tanıma, değerlendirme üretim ve yetiştirme	24,0
	Diğer (yasal düzenlemeler, doğa koruma ve rekreasyon vb.	4,0
Peyzaj mimarlığı meslek disiplininde en temel sorun veya sorunlar	Meslekle ilgili kanun ve yönetmelik eksikliği	82,0
	Ülkenin kültürel durumu	60,0
	Meslektaşlar arasındaki birlik ve dayanışma eksikliği	58,0
	Ülkenin ekonomik durumu	50,0
	Mezun sayısının fazla olması	26,0
	Diğer	7,0

3.4. Ankete katılan mezunların genel dilek ve önerileri

Anket sonucunda denekler tarafından belirtilen dilek ve öneriler kısa ve öz olarak aşağıda verilmiştir.

1. Peyzaj Mimarlığı mesleğinin geleceğini şekillendirmek için öncelikle akademisyen ve peyzaj mimarlarının bakış açısını geliştirmeli ve bir bütünlük içinde hareket etmeli,
2. Bölümdeki öğretim elemanları nitelik ve nicelik açısından yeterli hale getirilmeli,
3. Ders veren öğretim üyeleri, teorikten ziyade pratiğe özellikle meslekte karşılaşılabilecek bilgilere öncelik vermeli,
4. Öğretim üyelerinin yerine asistanların derse girmeleri önlenmeli,
5. Öğretim üyeleri, yaptıkları bilimsel çalışmalar ve deneyimleri diğer ilgili paydaşlarla paylaşmalı, yazılı ve görsel medyada kamuoyu ve meslektaşlarına meslekle ilgili aydınlatıcı bilgilendirmeler yapmalı ve aktif olmalı,
6. Derslere, mesleki uygulamada tecrübeli meslektaşların katılımı sağlanmalı ve konu ile ilgili olarak öğrencilere seminer vermeli,
7. Türkçe ders kitapları veya ders notlarının sayısı artırılmalı ve güncellenmeli,

8. Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin farklı Fakülte yapısı içinde olması Bölüm ve mezun sayısının artmasına yol açmakta, giriş puanının düşük olması ve yetersiz kalitede eğitim ve öğretimin sonucunda niteliksiz mezunlar ortaya çıkmaktadır. Bu amaçla mevcut Fakülteler içinde bu yapı değiştirilmeli hatta en fazla 2 Fakülte yapısına düşürülmeli,
9. Peyzaj Mimarlığı bölümleri arasında eğitim ve öğretim açısından ortak bir ders programı oluşturulmalı ve işbirliği sağlanmalı,
10. Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretiminde, özellikle mesleki hayatta birlikte çalışılacak olan Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama öğrencileriyle ortak dersler alınmalı (özellikle temel planlama ve tasarım dersleri) ortak proje ve çalışmalar yürütülmeli,
11. Yeni Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin açılması durdurulmalı ve ikinci öğretime izin verilmemelidir.
12. Bilgisayar tabanlı tasarım dersleri yetersiz olup, mezun olduktan sonra bunu öğrenmek için fazladan para ve zaman kaybı olmaktadır. Bölümde bilgisayarla planlama ve tasarım eğitimi daha fazla verilmeli,

13. Proje derslerinde hayali ve uygulama şansı olmayan çalışmalar yerine gerçek alan çalışması ve uygulanabilir projeler üretilmeli,
 14. Öğretim üyesi proje ve diğer derslerde öğrenciyle tüm bilgiyi paylaşmalı ve doğru yönlendirmeli,
 15. Eğitim ve öğretim süresince mesleki uygulamalara, gerçek hayata yönelik güncel bilgiler verilmeli, ayrıca öğrencilerin derslere aktif katılımı sağlanmalı ve öğretim elemanı gibi ders anlatabilmeli,
 16. Bölüme alınacak asistanlar gerçek anlamda donanımlı ve yeterli bilgiye sahip kişiler olmalı,
 17. Staj süresininin 120 işgününe çıkarılmalı, 4 yıl boyunca olması ve 1. yılsonunda büro (planlama ve tasarım), 2. yılsonunda sera (üretim), 3. yılsonunda devlet kuruluşları (yönetim) ve 4. yılsonunda şantiye (uygulama) şeklinde düzenlenmeli,
 18. Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretiminde üretim-projelendirme (planlama ve tasarım)-uygulama ve yönetim olarak kendi içinde ayrılmalı ve uzman kişi yetiştirilmeli,
 19. Mezun olanlara mesleki yeterlilik sınavı ile hangi mesleki alanda çalışacağı belirlenmeli ve bu konuda Üniversite ile PMO birlikte hareket etmeli ve organizasyon sağlanmalı
 20. Peyzaj Mimarlığı eğitimi, teknolojisi, mevzuatı, akreditasyon vb. konularında görev üstlenebilecek "Peyzaj Mimarlığı Enstitüsü" kurulmalı,
 21. Peyzaj çalışmalarında gerekli ve ilgili yasal düzenleme ve mevzuatları eğitim süresince verilmeli,
 22. Üniversitede öğretilen planlama ve tasarım çalışmalarında ekolojik temelli yaklaşımı tam olarak uygulamaya aktarılması konusunda bilgiler verilmeli,
 23. Mezunların önemli iş kapısı olan fidanlık işletmeleri için önemlilik arz eden bitki üretimi, yetiştirme ve pazarlama konuları eğitim ve öğretim çerçevesinde dışlanmamalı ve bu konulara daha fazla ağırlık verilmeli,
 24. Eğitim ve öğretim sırasında proje ve diğer derslerde yapılan çalışmalarda malzeme için masraf yapılmakta ve bu durum ekonomik anlamda öğrenciyi zorlamaktadır. Bu amaçla malzeme temini veya öğrenciye maddi destek sağlanmalı,
 25. Öğrencilere mesleki etik ve ahlak bilinci verilmeli,
 26. Belediye sınırları içinde peyzaj projeleri ve projelerde peyzaj mimarının imzası zorunlu olmalı,
 27. Ön lisans programından mezun olan peyzaj teknikerlerinin peyzaj mimarlarının görevini yapmamalı, proje konusunda değil uygulamaya yönelik bilgiler verilmeli,
 28. Yeni mezun olarak mesleğimizle ilgili kolay iş bulamamakta veya çok komik ücretler talep edilmekte olup bu temel soruna acilen çözüm üretilmeli,
 29. Mezun olduktan sonra iş ortamında özlük haklarımız korunmamakta, hakkımız verilmemekte, hatta çirkin ve arzu edilmeyen davranışlara maruz kalılabilmektedir. Bu nedenle mesleki yasal haklarımız ve yetkilerimiz acilen sağlanmalı,
 30. Peyzaj mimarları Üniversitede verilen bilgiler doğrultusunda mesleki yaşamlarını sürdürmekte ve kendilerini geliştirememektedir. Meslek ile ilgili çok yönlü gelişmeyi takip edebilecek, bilgi ve tecrübelerini artıracak kurs ve diğer etkinliklerle bunun gerçekleştirilmesi sağlanmalı ve özellikle lisansüstü eğitim teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalı,
 31. Devlet kurum ve kuruluşlarında peyzaj mimarı kadroları artırılmalı,

32. Kamuoyu ve özellikle devlet kurum ve kuruluşlarında yönetici veya karar verici konumundaki insanlara peyzaj mimarlığı mesleği tanıtılmalı ve bilgilendirilmeli,
 33. Peyzaj mimarlığı sektörü ile ilgili çalışmalarının başka mesleki disiplinler (mimar, ziraat mühendisi, orman mühendisi, şehir plancısı, inşaat mühendisi, peyzaj teknikeri, vb.) tarafından yapılması engellenmeli,
 34. Fidanlık veya peyzaj amaçlı bitki materyali üreten ve yetiştiren işletmelerde peyzaj mimarı çalıştırma zorunluluğu getirilmeli,
 35. Meslektaşlar arasında iletişim ve koordinasyon artırılmalı,
 36. Anket sonuçlarının PMO, akademisyen ve diğer paydaşlarla ile paylaşılmalı ve sonuçları dikkate alınarak acil eylem planı oluşturulmalı,
 37. Mezunlara yönelik anket çalışmaları geniş kitleye yaymak suretiyle sorunlar masaya yatırılmalı,
 38. PMO çalışmaları yetersiz olup bakış açısını, stratejisini geliştirmeli ve revize etmeli, özellikle tüm peyzaj sektörünü içine alacak, kontrol, denetleme ve koordinasyonu sağlayacak bir yapıya kavuşturulmalı ve tüm Peyzaj Mimarlığı mesleğini bütüncül olarak temsil etmeli,
 39. PMO temsilcilik sayısı artırılmalı,
 40. İş başvurularında sadece çok tecrübeli kişiler alınmamalı ve tanıdık veya torpil olayı gerçekleşmesi engellenmeli,
 41. Mezunlara yeni iş ve çalışma imkanları oluşturulmalı,
 42. PMO, akademisyenler ve mezunlar iç içe olmalı, birbirlerini desteklemeli ve birlikte hareket etmeli vb. olarak mezunlar dilek ve önerilerini belirtmişlerdir.

4. Sonuç ve öneriler

Üniversitelerin var oluş nedeni olan ve hizmet alan konumdaki öğrenciler ve mezunlar, üniversitelerin en önemli paydaşı durumundadırlar. Öğrenci merkezli Yükseköğretimin gerçekleştirilebilmesi için öğrenci ve mezunların konu ile ilgili istek ve görüşlerinin dikkate alınması ve Yükseköğretime yansıtılması bir zorunluluktur.

Anket verilerinin değerlendirilmesi sonucu genel bir yaklaşım olarak, mezunların Peyzaj Mimarlığı Yükseköğretimi konusunda memnuniyetin ve kalitenin yeterli düzeyde olmadığını kabul etmektedir. Bununla birlikte mezun peyzaj mimarlarının yükseköğretimden özetle; meslekte tatmin edici bir iş bulmak veya mesleği layıkıyla gerçekleştirmek için ilgili teorik ve uygulama derslerinin dengeli bir şekilde verilmesini, gerçek hayata hazırlanmasını, ülkemiz koşullarına uyum sağlayacak ve kendini sürekli geliştirebilecek güncel bilgi verilmesini ve yönlendirilmesini, Bölümlerde fiziki imkanların ve akademik yapının nitelik ve nicelik olarak artırılmasını, Fakülte yapısının yeniden düzenlenmesini, mezun sayısının azaltılmasını vb isteklerde bulunmaktadır.

İnsan ve fiziksel çevresini, doğal ve kültürel kaynakları, koruma ve yönetme temelinde uzlaştırıcı, sanatı, bilimi, mühendisliği ve teknolojiyi kombine eden çok çeşitlilik gösteren tasarım alanlarından biri olan peyzaj mimarlığı mesleği (Gül, 2000) gelişen ve değişen dünyamızda başka disiplinlerin sahip olmadığı ve özellikle peyzaj ve mimarlık kavramlarının çok geniş bir kullanım alanına sahip olmasından dolayı kazanmış olduğu bu avantajları çok iyi değerlendirmesi ve yüksek öğretimde bunu dengeli bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Gazvoda, 2002).

Peyzaj Mimarlığı disiplini olarak eğitim ve öğretimde "Avrupa genelinde bir çerçeve politikasının oluşturulması",

“Öğrenci odaklı eğitim sistemi”, “Karar almada öğrenci katılımının sağlanması”, “Yaşam boyu öğrenimin devamı”, “Deneyimden yararlanma”, “Öğretim / Öğrenim hareketliliğinin desteklenmesi”, “Denkli ve tanınmaya katkı”, “Kültürler arası diyalog”, “Müfredat yenileme çalışmalarını yapılması”, “Mezun öğrencilerin (çalışanlar) izlenmesi ve işverenle olan ilişkilerin belirlenmesi”, “Hazırlık, sorumluluk ve paylaşmanın artırılması” ve “Akreditasyonun gerçekleştirilmesi” gibi bu süreçlerin acilen bir bütünlük içinde yürütülmesi öngörülmelidir.

Aslında yükseköğretimin temel amacı, öncelikli olarak bir meslek kazanımı veya meslek unvanı sağlamak olmamalıdır. Aksine, mevcut konu veya sorun karşısında sağlıklı bir analitik yaparak en ideal çözümleri üretme becerisine sahip, profesyonel ve etik standartları olan, bilgili, eğitilmiş, dayanışmacı, sorgulayıcı ve eleştirel düşünce yeteneklere sahip, üreten ve paylaşabilen, uzlaşmacı, takım çalışmasına yatkın, hoşgörülü, başkalarının görüş ve düşüncelerine değer veren, insana duyarlı ve mesleki hayat koşullarına hazırlıklı kişilerin yetişmesini amaçlamalıdır.

Genel olarak akademisyen ve öğrencilerin beklentisi, öğrenciler arasında ve mezun olan peyzaj mimarları arasında eşit ve dengeli eğitim sağlamak adına, ulusal eğitimde tek tipleşme ve ortak müfredat izlenmesi anlayışı yaygın olarak kabul görmektedir. Ancak bu disiplinin çok çeşitlilik arz etmesi tehdit edici bir faktör olarak algılanması yerine bunu avantaja dönüştürme çözümlerinin üretilemesinin daha rasyonel bir yaklaşım olduğu düşünülmektedir.

Bologna yenilenme süreci ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesindeki yeterlilik düzeyinde eleman yetiştirilmesi gerekliliği bağlamında ve Peyzaj Mimarlığında devamlı eğitim sistemi kapsamında lisans ve lisansüstü süreçlerinin birbirleriyle bütünleştirilmesi gerekmektedir. Lisans düzeyinde güzel sanatlar, ekoloji, bitkisel materyal, peyzaj tasarım, planlama, onarım ve yönetim, teknoloji, koruma, onarım gibi temel derslerin verilmesi, lisansüstü düzeyinde ise orta ve yüksek düzeyde uzmanlık bilgileri verilerek uygulamaya aktarılacak şekilde peyzaj mimarlarının ilgi alanlarında farklılaşması, yeterlilik düzeyine ulaşması ve uzmanlaşması sağlanmalıdır.

Marušić (2002), Peyzaj Mimarlığı lisans programındaki öğrencilere ekoloji boyutuyla planlama ve tasarım süreçlerinin özünü anlaması, çevre yönetimi ile ilgili yasal mevzuatını bilmesi ve bu kapsamda söz konusu peyzajı korumaya yönelik en uygun seçeneklerin belirlenmesinin gerektiğini ifade etmektedir.

Bu bağlamda, Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinde yetişen peyzaj mimarı;

- 1- İşlevi tanımlayan,
- 2- Öncelikleri belirleyen,
- 3- Olayı kurgulayan, analiz eden ve en uygun çözüm seçeneklerini oluşturan ve sonunda işi tamamlama bilgi becerisine sahip yaratıcı bir kişi olmalıdır.

Peyzaj mimarı olmak, aslında ağır bir yük taşımayı ve sorumluluğu beraberinde getirmektedir. Bir şeyin “mimar” olabilmek için o şeyi başarmış olmak adeta bir ön şart olarak algılanmaktadır. Tahmin edileceği gibi bu zorlu görevin altından “mesleği sevmek, sahiplenmek ve sorumluluk almakla bunun üstesinden gelinilecektir. Peyzaj mimarının yüklenmiş olduğu sorumluluk sadece mesleki ölçekteki rolü değil aynı zamanda topluma bir değer katmasını, o toplum üzerinde bir vizyon geliştirmesini ve o

toplum için yaşanılacak mekânsal koşulları oluşturmasını da gerektirmektedir.

Bununla birlikte peyzaj mimarı ürettiği her araştırma, proje ve uygulamanın küresel, ulusal ve yerel ölçeklerdeki toplumsal ve doğal süreçlerle ilişkisini görebilmeli tutarlı ve duyarlı vizyonlar geliştirebilmelidir. Kendini, kuramsal temellerini, bu temellerin ve ürettiği hizmetlerin toplumsal gerçeklikler, süreçler ve gereklilikler açısından ne ifade ettiğini sürekli olarak sorgulamalıdır. Kişisel değerler sistemi sağlam bir meslek etiği üzerinde gelişmelidir (Yiğit Turan ve Çulcuoğlu, 2007).

Devamlı Eğitim Sistemi (DES), mezunların bilgi ve becerilerinin, çevre ve insan sağlığı ile kamu yararına toplumun gereksinimlerine uygun olmasını garantiye alan, bunların yitirilmemesini sağlayan ve yaşam boyu süren bir öğrenme ve otokontrol sürecidir (Demiralp, 2007).

Peyzaj Mimarlığı mesleğinin varoluşundan beri sürekliliğini sağlama ve geliştirilebilmesi, peyzaj mimarlarının bilgi ve becerilerini artırılması için dünyada ve ülkemizde sürekli değişen koşullara uyum sağlayabilecek devamlı eğitim sisteminin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bunun için üniversite-meslek odası birlikte hareket etmek suretiyle geleceğe yönelik eylem programları oluşturulmalıdır.

Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretiminde en önemli rol üstlenen akademisyenlerin, kendini sürekli yenileyen, akademik kalitesini ulusal ve uluslararası ortamlarda ortaya koyabilen ve tanınabilen, üreten, paylaşan ve tartışan özgür bireyler olmalıdır. Ayrıca Türkçe ders kitaplarının sayısının ve diğer bilimsel yayın sayısının artırılması ve çeşitlendirilmesi de büyük yarar sağlayacağı bilinmelidir.

Peyzaj Mimarlığı disiplini Mimarlık biliminin temel bileşenlerinden birisidir. Bu nedenle Peyzaj Mimarlığı eğitim ve öğretim çerçevesi ile mesleki çalışma konularının bütüncül olarak mimarlık eğitim ve öğretimi ve meslek alanı ile ilişkilendirilmeli ve organize edilmesi mesleğin geleceği açısından büyük önem taşıyacaktır.

Avrupa Le Notre tematik ağ projesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin ve eğitim politikalarının paylaşılması ve Avrupa'ya entegre olması açısından önemlilik arz etmektedir. Gelecekte ulusal ve uluslararası yüksek öğrenim arenasında rekabet için hızlı ve etkin bir şekilde hareket ederek arzu edilen seviyeye ve konuma gelmemiz hepimizin ortak hedefi olmalıdır.

M.K. Atatürk, “Kültür” kavramını, okumak, anlamak, görmek, gördüğünden anlam çıkarmak, ders almak ve zekayı terbiye etmektir şeklinde ifade etmektedir.

Bu bağlamda, Peyzaj Mimarlığı kültürü oluşturmak için doğru ve yeterli düzeyde bilgilenmek ve bilgileri doğru yerde ve doğru zamanda kullanmak, eyleme dönüştürmek, sahiplenmek ve sorumluluk almakla mümkündür.

Kaynaklar

- Gazvoda, D. 2002. Characteristics of modern landscape architecture and its education. *Landscape and Urban Planning*, 60 (2002) 117–133.
- Gül, A. 2000. Peyzaj-insan ilişkisi ve peyzaj mimarlığı,” *S.D.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, Sayı:1, 97-114, Isparta.
- Gül, A., Akten, M. 2009. Peyzaj Mimarlığına Giriş Ders Notları. SDU Orman Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta. (Basılmamış).
- Gül, A. Topay, M., Kazaz, S., Erol, E.U., Yılmaz, S., Özgüner, H., Akten, M., Kuş Şahin, C., Örcü, Ö. K., Küçük, V., Akten, S., Eraslan, Ş. 2009. Bologna süreci ve ülkemizdeki

- peyzaj mimarlığı öğretimine etkisi. Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantısı (PEMAT) 2009 sunulu bildiri. SDU Or. Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta.
- Çabuk, S.N., Çabuk, A. 2007. Peyzaj Mimarlığında sektörel gelişim için akreditasyon ve kalite. Peyzaj Mimarlığı 3. Kongresi TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası, 409-416s. Antalya.
- Demiralp, S. 2007. Peyzaj mimarlığında meslek içi eğitim sistemi. Peyzaj Mimarlığı 3. Kongresi TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası, 417-424 s. Antalya.
- IFLA, 2003. Definition of The Profession of Landscape Architect for the International Standard Classification of Occupations /International Labour Office / Geneva. Final Version Approved By The World Council 2003, Banff / Canada of The International Federation of Landscape Architects. <http://www.iflaonline.org/images/PDF/landscapeArchi/ladeffinalversion30.pdf> (Erişim tarihi: 14.04.2010).
- IFLA, 2005. http://www.iflaonline.org/images/PDF/education/ifla_laeducati oncharter_082005.pdf (Erişim Tarihi: 14.04.2010).
- ISKUR, 2010. http://e_ogrenme.iskur.gov.tr/oyscontent/Courses/Course162/pdf/p/14.pdf (Erişim Tarihi: 20.04.2010).
- Kaya, M. 2010. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Teknoloji Araştırma Merkezi (TEKAM) Müdürü. http://www.egitimekrani.com/haber.php?haber_id=9778 (Erişim tarihi: 31.03.2010)
- Kaplan, A. 2000. Peyzaj Mimarlığı Meslek Disiplinine Eleştirel bir Bakış. Peyzaj Mimarlığı Kongresi , TMMOB, Peyzaj Mimarları Odası.191-214. Ankara.
- Kesim, G., Mansuroğlu, S. 2000.Ülkemizde peyzaj Mimarlığı eğitimine yönelik bazı görüş ve öneriler. Peyzaj Mimarlığı Kongresi, TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası, s.547-554.Ankara.
- Marušić, I. 2002. Some observations regarding the education of landscape architects for the 21st century. Landscape and Urban Planning 60 (2002) 95–103.
- PMO, 2006. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Serbest Peyzaj Mimarlık Müşavirlik Hizmetleri Uygulama, Meslekî Denetim, Büroların Tescili Ve Asgarî Ücret Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 21.03.2006 Resmi Gazete Sayı No: 26115 Madde 4.
- Rodieck, J. E., Steiner, 1998. Special Issue: Landscape Architecture Research and Education.Landscape and Urban Planning (42) 73-74p.
- Yiğit Turan, B., Çulcuoğlu, G. 2007. Peyzaj kuramı ve peyzaj mimarlığının batı bağlamında dönüşümüne bakış ve Türkiye peyzaj mimarlığın geleceği üzerine düşünceler, Peyzaj Mimarlığı 3. Kongresi TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası, 441-453s. Antalya.
- Yücel, M., Yılmaz, K.T., Say, N., Alphan, H. 2007. Peyzaj mimarlığı eğitiminde yeniden yapılanma gerekliliği. Peyzaj Mimarlığı 3. Kongresi TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası, 425-431s. Antalya.
- Yücel, M., Aslanboğa, İ., Korkut, A. 2008. Peyzaj Mimarlığı Terimleri Sözlüğü. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, 2008/4, 128 s. Ankara.